

בבא מציעא קז

עניין: ברוך אתה בבואך ברוך אתה בצאתך

רש"ש

מה ביאתך לעולם בלא חטא. מכאן סתירה קלת לנעלי דעת הגלגול: (רש"ש)

בן יהודע

שם. מה ביאתך לעולם בלא חטא אף יליאתך. הקשא מהרש"א בשם הד"ס, מה יעשה בחרור בליאתך, ומיין יליאתך בלא מלות, וקשא לפירושו אך יקללו בכך שלא יעשה מלות, א"כ בטל העונש מעל אדם זה. ונ"ל בס"ד לקיים פירוש, דאינו מקללו שלא יעשה מלות, אלא מקללו שאלו שכר מלוחיו בעוה"ק, וממילא הולך ויולא מעוה"ק בלא מלות, שכבר חבלס, וכנו"ש ומסלס לשונאיו אל פניו להאזינו :

שערי זהר לרבי ראובן מרגליות

ק"ז ע"א. ברוך אתה בכואך וברוך אתה בצאתך שתהא יציאתך מן העולם כביאתך לעולם, מה ביאתך לעולם בלא חטא אף יציאתך בו, היינו כביאתך הראשונה נשמה שנתת בי טהורה אבל בביאה שניה בגלגולא כשיש עליו נשיאת עון משכבר הרי כתוב כמו כן ארור אתה בכואך גוי ראה ס' הבהיר אות קצ"ה מפני מה צדיק ורע לו, מפני שהצדיק הזה כבר היה רשע לשעבר ועתה נענש, וכי מענשין על ימי הנערות כו', א"ל אנא לא בחיי אמרי אנא דאמרי שכבר היה לשעבר אמרו לו חביריו עד מתי תסתום דבריך, אמר להם צאו וראו משל למה"ד לאדם שנטע בגנו כרם כו' ראה שלא הצליח כו' ועקרו ונטעו, עד כמה, א"ל לאלף דור וכו', ובאור הבהיר שם באריכות. ובהקדמת הסה"ד הביא רמז מנדה ל' ע"ב שמשביעין הולד כו' שנאמר כי לך תכרע כל ברך זה יום המיתה תשבע כל לשון זה יום הלידה הקדים יום המיתה ללידה שהיא לידה שניה ובתרגום ירושלמי דברים ל"ג ו' יחי ראובן ואל ימות מותא תנינא, ובישע"י כ"ב י"ד אם יכופר העון עד תמותון מותא תנינא, ושם ס"ה ו' ואמסור למותא תנינא ית גויתתון, וראה מש"כ לעיל

הדר יעקב ח"א סי' לט

והנה דבר זה כתבתי אצלי זה רבות בשנים וכנ"ל, ועכשיו חושב אני דמעיקרא לא קשיא קושיית הגאון רש"ש ז"ל, דרבותינו ז"ל באומרם ברוך אתה בכואך מה ביאתך לעולם הזה בלא חטא אף יציאתך בלא חטא, יש לומר שדיברו הן על ביאתו הראשונה לעולם הזה ואפילו על חזרתו בגלגול בפעמים הבאות, אבל אין כוונתם "בלא חטא" בלא סיבת חטא, אלא כוונתם שהנשמה באה טהורה ונקיה מכל חלאה וזהמא וטומאה, אף שביאתה כעת בגלגול שני וכו' מסיבת חטא שעשה כעבר בגלגול הקודם שלו, מכל מקום בביאתה לעולם הזה היא נקיה צחה וטהורה בלי שום סרך חטא ונדנוד עוון כל שהוא, והיינו אומרם ביאתך "בלא חטא" ואתי שפיר ודוק.

והגם שדפתי"ח ושפתים ישק, מודיע אני צערי לרבים, דזה רבות בשנים למעלה משלושים וחמש שנה, בראותי דברי הגאון המובהק רש"ש ז"ל, בעוניי כי רב הוא לא יודתי כלל להבנת דבריו, ולא ידעתי אפילו "קצת" סתירה וכו', כי דרשת רבותינו ז"ל מה ביאתך לעולם בלא חטא, מדובר על ביאתו הראשונה של האדם לעולם הזה, ואכן כשהנשמה באה בפעם הראשונה לזה העולם היא באה בלא חטא, אבל אם ח"ו האדם קלקל ופגם במשך חיותו וגזר הכורא יתברך בחמלתו וברוב חסדינו (גלגול בגימטריא חסד) שלצורך תיקון פגמיו יחזור האדם בגלגול פעם נוספת, על זה לא דברו רז"ל בדרשתם דלעיל ברוך אתה בכואך מה ביאתך בלא חטא, ודוק.